

Література: 1. Кальченко А.Г. Логістика: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 284 с. 2. Андрушків Б.М., Кузьмін О.Є. Основи менеджменту. – Львів: Світ, 1995. – 296 с. 3. Лагун М.І. Послідовність проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства // Формування ринкових відносин в Україні (укр.). - 2006. - № 6. - С. 31-36. 4. Козловский В.А., Козловская З.А., Савруков Н.Т. Логистический менеджмент: Учеб. пособие. 2-е изд., доп. – СПб.: Издательство «Лань», 2002. – 272 с.

*Загрудня Ю.О.,
студентка 5 курсу Державного ВНЗ «НГУ»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

Одним з найважливіших показників діяльності підприємства є якість продукції. Поліпшення якості визначає виживання і конкурентоспроможність підприємства в умовах ринку, темпи технічного прогресу, впровадження інновацій, зростання ефективності виробництва, економію всіх видів ресурсів, що використовуються на підприємстві. В умовах ринкових відносин якість забезпечується і гарантується підприємством. На якість продукції впливає значна кількість факторів, які діють як самостійно, так і у взаємозв'язку між собою, як на окремих етапах життєвого циклу продукції, так і на кількох [1]. Всі фактори можна об'єднати у три групи: технічні, організаційні, економічні (таблиця 1).

Таблиця 1

Фактори, які впливають на якість продукції

№ п/п	Фактор	Характеристика
1.	Технічні	Конструкція, схема послідовного зв'язку елементів, система резервування, схемні вирішення, технологія виготовлення, засоби технічного обслуговування і ремонту, технічний рівень бази проектування, виготовлення, експлуатації та ін.;
2.	Організаційні	Розподіл праці і спеціалізація, форми організації виробничих процесів, ритмічність виробництва, форми і методи контролю, порядок пред'явлення і здачі продукції, форми і способи транспортування, зберігання, експлуатації (споживання), технічного обслуговування, ремонту та ін.;
3.	Економічні	Ціна, собівартість, форми і рівень зарплати, рівень витрат на технічне обслуговування і ремонт, ступінь підвищення продуктивності суспільної праці та ін.

Еволюція стратегічних і тактичних підходів до питань забезпечення якості послідовно поширилася на відносини «споживач – постачальник» (зовнішні стандарти гарантії якості). Споживачі почали здійснювати аудиторські перевірки якості для того, щоб упевнитися у відповідності придбаної продукції власним стандартам. Однак практика аудиторських перевірок якості з боку споживача спричиняла величезні організаційні труднощі та матеріальні збитки. Тому почався загальний рух за стандартизацію цієї діяльності на національних, а пізніше й на міжнародних рівнях. Так, державні стандарти Великобританії стали вихідним пунктом для розроблення міжнародних стандартів серії ISO 9000. Поштовхом до створення міжнародних стандартів цієї серії можна вважати значне підвищення вимог споживачів до якості продукції. Ці вимоги фіксуються посиланнями на відповідну нормативно-технічну документацію (стандарти або технічні умови та регламенти). Проте ці документи ще не гарантують задоволення вимог споживачів до якості, оскільки затверджених стандартів (технічних умов) недостатньо для реального забезпечення якості конструювання виробу, технології його виготовлення або організаційної системи проектування, створення чи реалізації продукту. Міжнародний досвід свідчить, що продукція найбільше відповідає вимогам споживачів, якщо на підприємстві діє ефективна система управління якістю продукції. Такий підхід став причиною обов'язкового

внесення до контрактів, що укладаються, вимог до систем якості, що доповнюють чинну нормативно-технічну документацію. Крім того, сучасні контракти надають споживачу право перевірки не тільки якості кінцевої продукції, а й усіх елементів її забезпечення. Це є реалізацією своєрідної філософії сучасного виробництва: споживач (покупець) завжди правий. Для регулювання процесу перевірки систем якості Міжнародною організацією зі стандартизації (ISO) було затверджено серію міжнародних стандартів МС ISO 9000, які відображені у таблиці 2 [2].

Таблиця 2

Серії міжнародних стандартів МС ISO 9000

№ п/п	Серія	Назва	Характеристика
1.	МС ISO 9000	Загальне керівництво якістю та стандарти із забезпечення якості	Керівні вказівки щодо вибору та застосування
2.	МС ISO 9001	Системи якості	Моделі для забезпечення якості за проектування та (або) розроблення, виробництва, монтажу й обслуговування
3.	МС ISO 9002	Системи якості	Модель для забезпечення якості за виробництва і монтажу
4.	МС ISO 9003	Системи якості	Модель для забезпечення якості за кінцевого контролювання та випробування
5.	МС ISO 9004	Загальне керівництво якістю і елементи системи якості	Керівні вказівки

Серії стандартів ISO 9000:2000 визнає використання інших концептуальних підходів до формування систем якості. На рисунку 1 зображені вісім основних принципів формування та функціонування систем якості за ISO 9000:2000 [3, 4]. В Україні, як і в усіх розвинутих країнах, ці стандарти було віднесено до рангу національних і використано для еталонного оцінювання системи забезпечення якості під час укладання контрактів між підприємствами (ДСТУ ISO 9000–9004), а з їх допомогою визначалися мінімальні вимоги, які постачальник повинен виконати, щоб гарантувати споживачу отримання продукції відповідно до його запитів. Перевірка системи якості підприємства постачальника на відповідність цим стандартам здійснюється за взаємною згодою виробника та споживача і вважається однією із передумов для налагоджування господарських відносин [2].

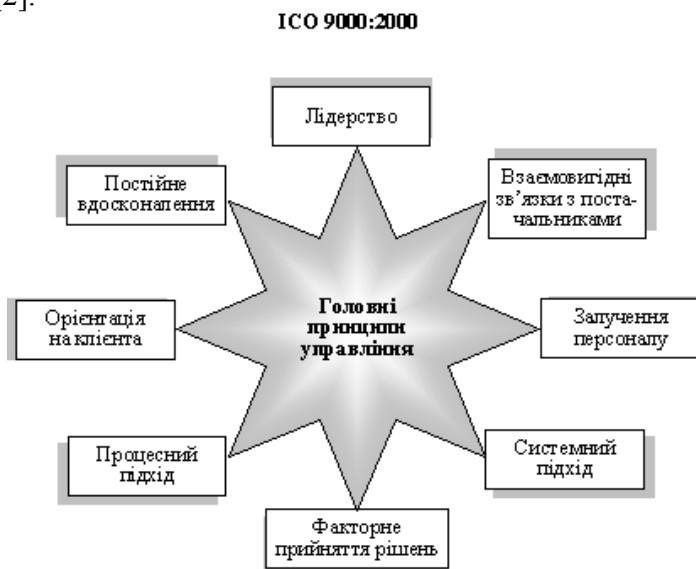

Рис. 1 Головні принципи управління ISO 9000:2000

За домовленістю сторін вимоги до систем якості можна уточнювати, доповнювати та змінювати. Головним чинником вибору того чи того стандарту як моделі для створення та перевірки системи якості є особливості життєвого циклу відповідної продукції. Додатковими факторами вибору однієї із рекомендованих моделей можна вважати: обґрунтованість проекту;

складність виробничого процесу; характеристику продукції чи послуги; безпечність продукції чи послуги; економічні показники. Отже, моделі забезпечення якості відображають три різновиди взаємовідносин постачальника та споживача залежно від обсягів робіт, передбачених договором між сторонами.

Література: 1. Лункевич Н.М. Организационно – экономические основы формирования системы обеспечения нормативного (планируемого) уровня качества готового продукта. – М.: Стройиздат, 1991. – 166с. 2. Міжнародні стандарти МС ISO 9000 3. ISO/FDIS 9000. Системи менеджменту якості. Принципи. 4. ISO/FDIS 9001. Системи менеджменту якості. Вимоги.

Зубрицька Н.Б.,
здобувач кафедри державного управління та місцевого самоврядування АМУ,
м. Київ, Україна

ПОНЯТТЯ “БАНКІВСЬКЕ РЕГУЛЮВАННЯ” В НАУЦІ „ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ” ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ АНАЛІЗУ ПРИЧИН ЙОГО ВИНИКНЕННЯ

Сутність банківської системи – забезпечення впорядкованого механізму грошово-кредитних відносин через жорстку фінансову дисципліну, якій повинні підпорядковуватися всі учасники процесу суспільного відтворення. А основна спрямованість розвитку банківської системи – це створення досконалого грошово-кредитного механізму, який би працював на розвиток економіки. Вирішення питання щодо поняття та обсягу банківського регулювання має невизначений характер та спонукає наукову дискусію у застосуванні зазначених термінів та розумінні їх економічної природи. Банківське регулювання є складною та багатоаспектною категорією. З одного боку, це функція державного управління, по відношенню до якої вона виступає засобом реалізації політики держави. З іншого боку, саме банківське регулювання можна розглядати як управлінську діяльність, що має свої методи та форми реалізації.

При розмежуванні понять банківське регулювання та банківський нагляд варто відмітити, що банківське регулювання передбачає впорядкований вплив на діяльність кредитних установ, що ґрунтується в основному на економічних закономірностях та на поведінці суб’єктів ринку банківських послуг. А основною метою банківського нагляду вважається “своєчасне реагування на порушення та негативні тенденції в діяльності комерційних банків з метою їх нормалізації, укріплення фінансового стану, підтримки стабільності й надійності як банківської системи в цілому, так і кожного банку зокрема”. В цьому контексті заслуговують на увагу визначення цих понять, що подані у фінансовому словнику [2, с. 57], а саме: *банківське регулювання* — це одна з функцій Національного банку України, яка полягає у створенні системи норм, що регулюють діяльність комерційних банків, визначають загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства; *банківський нагляд* — 1) діяльність щодо створення ефективної системи захисту інтересів кредиторів і вкладників, оперативного реагування на події, які дестабілізують діяльність банківської установи; 2) контроль банку за використанням банківського кредиту.

На відмінність між цими двома термінами вказує й О. Орлюк [4, с.34], оскільки відносить їх до різних (хоча і взаємодоповнюючих) видів діяльності. Регулювання, на її думку, “включає в себе розробку й видання уповноваженими установами конкретних правил, інструкцій, методологічних матеріалів, що базуються на чинному законодавстві та визначають структуру і способи здійснення банківської діяльності. Контроль за діяльністю банків здійснюється з метою забезпечення їх надійності та стійкості. Він передбачає цілісний та безперервний нагляд за здійсненням банками своєї діяльності відповідно до чинного законодавства”. Суттєве значення для розуміння поняття “банківське регулювання” та його відмежування від поняття “банківський нагляд” має їх законодавче закріплення в Законі України “Про Національний банк України” від 20 травня 1999 р. № 679-XIV. Ст. 1 визначає банківське регулювання, як одну з функцій Національного банку, яка “полягає у створенні системи норм, що регулюють діяльність банків, визначають загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства, а банківський нагляд визначається як система контролю та активних впорядкованих дій Національного банку, спрямованих на забезпечення дотримання банками й іншими фінансово-кредитними установами у процесі їх